

OBUMARŁY (24) *part praet act*

o *prawdopodobnie jasne* (tak w ob-); a *jasne* (w tym 2 r. błędne znakowanie).

sg m N obumarły (6). ◇ G obumarł(e)go (2). ◇ D obumarł(e)mu (1). ◇ A obumarły (2). ◇ f N obumarła (3). ◇ G obumarł(e)j (1). ◇ A obumarłą (1). ◇ n G obumarł(e)go (2). ◇ D obumarł(e)mu (1). ◇ A obumarł(e) (1). ◇ L obumarłym (1). ◇ pl N m pers obumarli (1). ◇ G obumarłych (1). ◇ A subst obumarł(e) (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w. s.v. obumrzeć.

Nieżywy, martwy; immortuus, intermortuus Cn (24) :

Zwroty: »jako (napoły) (a. napoły) obumarły chodzić, leżeć« [szyk zmienny] (2:2): *RejAp* 35, 168; *Gdyż tho káždy widzi/ iż káždy záfráłowány człówiek nápoły obumarły leży. RejZwierc* 155v, 87v.

»obumarłe ożywiać (a. ożywić)« (2): Pelikan/ ptak Egipćki/ obumarłe dzieci łwe wylaniem krwi ożywia. *LatHar* 387 marg, 358.

Wyrażenia: »obumarłe ciało« (4): *RejZwierc* 62v; Godźieneś P. Iezu Chryście wólcelkiej czći y chwały/ nágotowánim oleykow drogich/ obumarłemu ciáłu łłużących *LatHar* 545, 202, 546.

»wskrzeszenie, ożywienie obumarłego ciała« (2:1): Błogóśławieństwo y dziękowanie/ niechay będzie P. Iezusowi Chrystusowi/ częłto się pewnym wybranym swoim zniewysłowioną [!] ich poćiechą po wkrzeźzeniu obumarłego ciáła łwego vkázuiącemu. *LatHar* 546, 202 [2 r.].

Szereg: »obumarły a w proch rozsypany« (1): *Możełz też/ y dla tego łamego wzywánia Ciáła Pána twego/ pewnieyły być wkrzeźzenia y ożywienia obumarłego/ á w proch rozłypánego ciáła twego. LatHar* 202.

W przen (10) : [niewierne umarłemi Pan zowie] *Słuchayże iáko ten miłóściwy Pan y tych obumarłych zápominác nie raczy RejAp* 35v, 35v, 36, Ee3v; *Káždy z [nas Lá]zarz obum[árły]. RejPos* 355v marg.

Zwroty: »leżeć jako obumarły« (1): *Poráziłci iá [śmierć] dawno Pan twoy/ y leży iáko obumarła pod nogámf iego. RejZwierc* 178.

»prawie obumarłą duszę ożywić« (1): *Tác mye záwždy nádzyeyá twa łáfkáwye cyełsyłá/ Práwye obumarłą duffę we mnye ożywiłá/ Gdyż záwždy obyetnicá twa mnye w pámyęci byłá [Memor esto verbi tui servo tuo, in quo mihi spem dedisti Vulg Ps* 118/49]. *LubPs* bb.

Wyrażenie: »obumarły w grzechoch« (1): *ożywie w nas oná vmárła dzyeweczká dułzyczká náłzá/ w imię s. twoie/ ktora iuz dawno iełth obumarła w nędznych grzechoch náłznych. RejPos* 258.

a) O krwi (1) :

W porównaniu: ten omylny á burzliwy łwiát piłmo łwięte morzem záwždy zowie. A ná to morze vpada tá báníá gniewu Páníłskiego/ iż się w nim sítanie krew błádá á iákoby obumarła *RejAp* 132v.

b) O gałęzi (1) : *Poległo drzewo/ y rołkorzeniony Pień/ z gruntu włełhł: w tym nieprzeplácony Kwiát się z gáłáski obumarłey ziówił GrochKal* 21.

Przen (4) :

a) Nie interesujący się, nie zajmujący się [w czym] (1) :

W przeciwstawieniu: »biegły ... obumarły« (1): [Eufrozyna] daná ieft nieiákiemu Agápiuŕzowi/ człeku w rzeczách Boskich biegłemu y wnamiętnościách cíeleŕnych y świeckim práwie obvmárłemu SkarŻyw 14.

b) bibl. *Który stracił zdolność do pełnienia przeznaczonych mu funkcji (3)*: Wiarą y íámá Sará będąc niepłodną wzięła moe ku przyięciu naśienia [...] Przezoż z iednego (á ktemu z obumárłego) národziło fię potomkow ták wiele iáko gwiazd ná niebie [*propter quod et ab uno orti sunt et, hac emortuo, tanquam sidera caeli in multitudinem*] WujNT Hebr 11/12.

Wyrażenie: »obumarły żywot« = *emortua vulva Vulg* (2): [Abraham] maiąc iuŕz mało nie íto lat/ y wydząc obumarły żywot Sary íwey: iednák wobietnicy [!] Boskiey niezwątpił SkarŻyw 285; WujNT 1.Rom 4/19.

Synonimy: martwy, nieżywy.

Cf **OBUMRZEĆ**